

Täysistunto

Keskiviikko 29.5.2024 klo 14.00—17.21

6. Lakialoite laiksi hyvinvointialueesta annetun lain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta Lakialoite LA 15/2024 vp Rami Lehtinen ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.18 **Rami Lehtinen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esitämme tässä lakialoitteessa yhdessä 27 muun allekirjoittaneen kanssa, että hyvinvointialueesta annetun lain 27 §:n 2 momentti kumotaan. Momentin mukaan hyvinvointialueet voivat tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa taloudellisesti. Rahallisen tuen tarkoituksena on ollut edistää hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tuoda kansalaisille tutuksi hyvinvointialueiden toimintaa. Tuen määrä on pitänyt ilmoittaa hyvinvointialueiden tilinpäätöksissä.

No, mitä tuo rahankäyttö sitten on pitänyt sisällään? Niin kutsutulla ryhmärahalla on kustannettu niin sihteerien palkkaamiset, poliittiset suunnittelijat, puolueiden toimistotilojen vuokrat ja erilaiset pyhäpäivien tervehdykset jouluntoivotuksista alkaen. Tuen tarpeettomuudesta kertoo sekin, että kaikki aluevaltuustoryhmät eivät ole onnistuneet kokonaan käyttämään heille myönnettyä ryhmärahaa. Näissä tilanteissa on sitten väkisin keksitty keinoja rahan käyttöön, jotta sitä ei jouduttaisi palauttamaan. Rahat on sitten käytetty muun muassa grillin ostamiseen tai muihin hyvinvointialueiden kannalta tarpeettomiin tuotteisiin.

Arvoisa rouva puhemies! En myöskään ymmärrä sitä, että aluevaltuustoryhmien pitäisi saada erikseen rahaa siihen, että he voivat tuoda julki poliittisia mielihalujaan. Tähän mennessä tuo tehtävä on kuulunut medialle, ja media onkin pääosin hyvin tuonut esille sen, mitä hyvinvointialueiden päätöksenteossa tapahtuu.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueiden rahoituksella pitäisi järjestää hyvinvointialueille suunnattuja tehtäviä, mihin ei kuulu puolueiden poliittisen imagon vahvistaminen. Hyvinvointialueiden vastuulla on järjestää pelastustoimen tehtävät sekä huolehtia kaikkien osalta mahdollisimman hyvistä ja tasavertaisista sosiaali- ja terveyspalveluista. Nämä tehtävät kuuluivat aiemmin kunnille, joissa ne järjestettiin onnistuneesti ilman sote-ryhmärahoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni tuntuu kohtuuttomalta, että monilla alueilla elintärkeitä sote-palveluja supistetaan samalla, kun puolueet ottavat ylimääräistä ryhmärahaa poliittisen toiminnan rahoittamiseen. Eduskuntapuolueille jaetaan jo nyt vuosittain 34,5 miljoonaa euroa, ja sen kyllä pitäisi riittää myöskin aluevaltuustojen käyttöön. Luulisi noista rahoista riittävän siihen tarpeeseen, jos tarvitsee aluevaltuustoissa poliittista agendaa viedä eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Lakialoite on tehty siksi, että hyvinvointialueiden raha riittäisi paremmin lakisääteisten ydintehtävien hoitamiseen. Aloitteessa esitetäänkin, että hyvinvointialueet eivät voisi jatkossa jakaa rahaa aluevaltuustoryhmille. Tarkoituksena on, että tuo raha voitaisiin käyttää vaikkapa terveyskeskusten säilyttämiseen tai ikäihmisten parempaan hoitoon.

Arvoisa rouva puhemies! Uskoisin, että tässä salissa kaikki ovat sitä mieltä, että huomioiden valtion taloustilanne ryhmärahana vuosittain maksettava 5,5 miljoonaa euroa tulisi käyttää ensisijaisesti suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Me poliitikot pärjäämme ilman ryhmärahaa, mutta sairaat tarvitsevat hoitoa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

16.22 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme Rami Lehtisen alulle panemaa lakialoitetta laiksi hyvinvointialueesta annetun lain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta. Momentti mahdollistaa sen, että hyvinvointialue tukee rahallisesti valtuustoryhmien toimintaa. Kysymyksessä on niin sanottu demokratiaraha.

Viime kaudella, kun sote-uudistus tehtiin, kritisoivat perussuomalaiset äänekkäästi alueiden luottamustehtävissä olevien korkeita palkkioita sekä juurikin näitä kyseessä olevia demokratiarahoja. Kritiikki kuitattiin populismiksi, sanottiin, että demokratia saakin maksaa ja kysymyksessä on pieni summa sotien kokonaisuudessa. Aloitteen mukaan hyvinvointialueet käyttävät ryhmärahoihin useita satojatuhansia euroja, ja se tarkoittaa koko maan tasolla yhteensä viisi ja puoli miljoonaa. Lukujen valossa on siis totta, että kyseessä on melko pieni raha, kun miettii, että tuon lisäksi vuonna 2024 eduskuntapuolueille maksetaan yhteensä suoraa tukea 34,5 miljoonaa euroa. On kuitenkin moraalisesti kyseenalaista pumpata hyvinvointialueen rahoja puoluepoliittiseen toimintaan. Erityisesti nyt, kun sote-alueet joutuvat nipistämään vähän kaikesta, käy näiden rahojen jako mielestäni täysin kestäättömäksi. Mikä erikoisinta, ryhmärahojen suuruudesta päättää aluevaltuusto — eli valtuustoryhmien jäsenet itse. Lisäksi ryhmärahoja on käytetty esimerkiksi puoluekavereiden työllistämiseksi. Hyvinvointialue ei käytännössä kuitenkaan valvo näiden henkilöiden työntekeä, eli työn tuottavuudesta ei ole mitään takeita — malliesimerkki löysästä julkisten rahojen käytöstä.

Arvoisa rouva puhemies! Suuret menot koostuvat usein suuresta määrästä pieniä menoja, joten jokainen pienikin summa on ehdottomasti syynättävä läpi. Summan pienuus ei ole peruste asian jättämiseksi sikseen.

Erityismaininta on annettava myös synnyinmaakuntani Etelä-Pohjanmaan perussuomalaisille. He palauttivat viime vuonna saamansa ryhmärahat takaisin. Myös Pohjanmaan hyvinvointialueella meidän ryhmämme, johon vielä tuolloin kuuluin, jätti viime vuonna demokratiarahat ottamatta. Meille tämä on periaatekysymys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Kannatan lämpimästi lain henkeä ja kiitän edustaja Lehtistä tästä aloitteesta. Nämäkin rahat voitaisiin hyvinvointialueilla käyttää siihen, mihin hyvinvointialueet on alun perin tarkoitettukin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

16.25 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialuelain 27 §:n 2 momentti on mahdollistanut hyvinvointialueiden ottaa käyttöön ryhmäraha, jolla asukkaiden osallisuutta päätöksentekoon ja hyvinvointialueen asioihin on tarkoitettu vahvistettavan. Kaikki hyvinvointialueet ovat ottaneet rahan käyttöön, ja vuonna 2023 ryhmärahaa on eri hyvinvointialueilla käytetty 5 ja puoli miljoonaa euroa.

Tulen Etelä-Savosta ja kerron, kuinka Eloisalla ryhmäraha-asiasta päätettiin. Etelä-Savon hyvinvointialueella ryhmäraha on ollut 5 000 euroa per aluevaltuutettu, eli yhteensä 295 000 vuoden 2023 loppuun.

Tein Eloisan aluehallituksen kokouksessa esityksen, että hyvinvointialue ei ota ryhmärahaa käyttöön, eikä kirjaa sitä hallintosääntöön. Tämä hallintosääntöön kirjaamattomuus mahdollisti sen, että ryhmärahasta päätetään talousarvion yhteydessä vuosittain. Perustelin esitystäni sillä, että tämä on verorahojen väärinkäyttöä ja puoluetukea, johon hyvinvointialueen ei tule ryhtyä. Lisäksi tähän ryhmärahalla tehtävään toimintaan ei ole tehty edes kriteereitä. Eri puolueet ovat siis palkanneet rahalla muun muassa sihteereitä tai ostaneet jaettavaa materiaalia. Onko tämä yhteisten veroeurojen vastuullista käyttöä tässä taloudellisessa tilanteessa? Mielestäni ei ole.

Perussuomalaiset ovat olleet ainoa puolue, joka ei ole ryhmärahaa käyttänyt euroakaan. Perussuomalaiset ovat kaikki kansalaistapaamiset tarjoiluineen Etelä-Savon alueella hoitaneet omasta pussistaan ja kiertäneet ahkerasti kuulemassa kuntalaisia. Tuo raha tulisi hyvinvointialueilla käyttää perustehtävän hoitoon, kuten esimerkiksi kotihoidon henkilöstön palkkaamiseen tai omaishoitajuuteen.

Talous on todella tiukoilla kaikilla hyvinvointialueilla, ja kaikki eurot tulee käyttää tarkasti. Perussuomalaiset ovat halunneet hoitaa hyvinvointialueiden taloutta huolellisesti ja suoraviivaisesti. Hyvinvointialueilla asukkaiden osallisuutta tulee kehittää, ja siihen varmasti on löydetty ja löydetään toimintamuotoja ilman puolueille maksettavaa epämääräistä ryhmärahaakin.

Arvoisa rouva puhemies! Lakialoite on erittäin kannatettava, ja toivon sen etenevän ryhmärahakäytännön kumoamiseen ja poistoon laista.

Kiitos edustaja Lehtiselle tästä aloitteesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

16.28 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Viime syksynä eroin itse Kymenlaakson hyvinvointialueen valtuustosta, joten en ainakaan ole jäävi sitten käsittelemään tätä aihetta tässä. Minäkin omasta puolestani kiitän edustaja Lehtistä tästä aloitteesta, joka on hyvä ja kannatettava. Kun nämä hyvinvointialueet luotiin, niin se oli sellainen keskustapuolueen pitkäaikainen haave, ja siksi ihmettelenkin, että nyt kun asiasta on keskustelua, ei ole yhtään keskustapuolueen kansanedustajaa täällä salissa kommentoimassa eikä edes kuuntelemassa käytävää keskustelua — ei yhtään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Hyvinvointialueita luotaessa oli ilmeisesti tarkoitus, että tällaisella ryhmärahalla saataisiin perustettua poliittisia työpaikkoja ja mainostettua parhaiten pärjänneitä puolueita ja heidän ryhmiään. Näinhän tosiaan on käynyt, ja omaan ajatusmaailmaani tällainen ei oikein sovi. Mutta mikään uusi keksintö tämä ryhmäraha tai demokratiaraha, miksi tätä nyt sitten halutaankaan kutsua, ei kuitenkaan ole, sillä samanlainen pykälä löytyy myöskin kuntalaista: 2 osa, 4 luku ja 19 §. Nyt luen suoraan täältä: ”Valtuustoryhmien toimintaedellytyksien parantamiseksi kunta voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tukea myönnettäessä on yksilöitävä tuen käyttötarkoitus. Tuen määrä valtuustoryhmittäin on ilmoitettava kunnan tilinpäätöksessä.” Näin siis lukee kuntalaissa.

No syy, minkä tähden valtuustoryhmiä ei ole kunnissa tuettu, on aika yksinkertainen. Valtuustoryhmä ei nimittäin ole mikään yhdistys, jolle voisi rahaa siirtää, vaan se pitää kierrättää aina paikallisyhdistysten kautta. Kunnissa tämä on nähty jo vuosia sitten, että tällainen valtuustoryhmän tukeminen on arveluttavaa ja menee vain lähinnä puolueen paikallisyhdistysten tukemiseen henkilöstökulujen tai tilavuokrien muodossa. Mielestäni hyvinvointialueilla olisi jo aika tehdä tämä sama johtopäätös, että ryhmäraha on tyhmä raha.

Hienoa — olen huomannut, että puheeni on tuonut yhden keskustalaisen saliin. Tervetuloa, edustaja Ovaska. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

16.31 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Samaan aikaan kun hyvinvointialueet hakevat terveydenhuollosta säästöjä, ovat sote-asioista päättävien uusien aluevaltuustojen palkkiot nousseet jo miljoonaluokkaan. Pelkästään omiin kokouspalkkioihinsa aluevaltuustot käyttävät yhteensä yli 14 miljoonaa euroa. Sen lisäksi tulevat korvaukset matkakuluista ja ansionmenetyksistä.

Valtuutettujen saamien henkilökohtaisten palkkioiden lisäksi valtuustot ovat päättäneet maksaa omille puolueryhmilleen yhteensä 5,5 miljoonaa euroa tukea, niin sanottua demokratia rahaa. Lain mukaan ryhmärahalla voi tukea aluevaltuuston poliittisten ryhmien sisäistä toimintaa ja toimia, joilla ryhmät edistävät alueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Sitä käytetään esimerkiksi puolueryhmien tiedotuslehtiin, henkilökunnan palkkaamiseen, tilaisuuksien järjestämiseen ja vaalikampanjoihin, vaikka näin ei saisi olla. Ryhmät ovat hankkineet laitteita, kuten puhelimia ja tietokoneita, sekä erilaisia palveluja, kuten kirjanpitoa. Ryhmärahalla on ostettu myös esimerkiksi telttoja ja grillejä. Sillä on maksettu vaalilyöstä tuttua pikkutilpehööriä, kuten karkkia, heijastimia, laastareita ja ilmapalloja.

Arvoisa rouva puhemies! Koska tätä käytäntöä hyvinvointialueilla ei saada näköjään muuten ratkaistua eikä toimintaa yhtenäistettyä, on tämä lakialoite erittäin hyvä keino siihen, että tehdään nyt nämä tarpeelliset säästöt samalla kun yhdenmukaistetaan tätä toimintaa. Tällöin se koskee tasapuolisesti kaikkia.

Vaikka näillä hankinnoilla ei ole ehkä rikottu mitään lakia, voidaan silti kysyä, onko tällainen rahan jakaminen tässä taloudellisessa tilanteessa eettisesti edes oikein vai tulisiko se lakialoitteen mukaisesti käyttää mieluummin hyvinvointialueiden palveluntuotantoon.

Itse kannatan tätä lakialoitetta lämpimästi, koska se koskee tasapuolisesti kaikkia. Kiitos edustaja Lehtiselle aloitteesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

16.33 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ensin kiitos edustaja Rami Lehtiselle tästä lakialoitteesta. Ihmettelen, kun katsoo allekirjoittajien listaa, että siellä on vaan perussuomalaisia yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Mielestäni tämä lakialoite on sellainen, että olisin olettanut, että oppositiosta ja hallituksesta on helppo allekirjoittaa tällainen lakialoite.

No, niin: On kummallista, että hyvinvointialueilla on mahdollisuus tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa maksaen niin kutsuttua demokratiarahaa. Tämä raha on suora tuki puolueiden poliittiselle toiminnalle, eikä lainkaan edistä hyvinvointialueiden toimintaa. Olen täysin samaa mieltä edustajakollega Lehtisen kanssa siitä, että tämä demokratiaraha olisi hyvä vapauttaa hyvinvointialueille käytettäväksi palvelutuotantoon.

Sen sijaan hyvinvointialueiden kokonaisrahoitusta ei ole syytä vähentää. Tässä taloustilanteessa puoluetuen pitää riittää kattamaan puolueiden tarpeet myös hyvinvointialueilla. Hyvinvointialueiden rahoituksen kanssa sitä vastoin on suuria haasteita, joten tämän rahan ohjaaminen hyvinvointialueiden palvelutuotantoon olisi tässäkin mielessä aivan perusteltua.

Lakialoitteessa listatut tähänastiset demokratiarahan käyttökohteet eivät ainakaan minua vakuuta tämän rahoituksen tarpeellisuudesta. Nykyisellään se tuntuu olevan puoluetuen lisäosa, joka ei todellakaan ole perusteltavissa.

Vielä kerran kiitos edustaja Lehtiselle tästä lakialoitteesta. Minulle oli ihan itsestäänselvää heti, että allekirjoitan sen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savio.

16.35 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! On helppo yhtyä edellä esitettyihin näkemyksiin aluevaltuustojen ryhmärahan eli niin sanotun demokratiarahan lakkauttamisen tarpeellisuudesta. Ja erityisesti kiitän edustaja Lehtistä hänen laatimastaan hyvästä lakialoitteesta, jossa mainitut ryhmärahat lakkautettaisiin.

Arvoisa puhemies! Suomessa toimii hieman alle 1 400 aluevaltuutettua, ja heidän edustamilleen poliittisille ryhmille myönnetään alueesta riippuen noin 1 800—6 000 euron suurista ryhmärahaa valtuutettua kohti. Kokonaisuudessaan kustannukset ovat siis yli 5 miljoonaa euroa vuodessa. Kuten todettu, kaikki ryhmät eivät kuitenkaan ole nostaneet mainittua ryhmärahaa, joka on siis varattu ryhmien poliittista toimintaa varten, ja muutoinkin ryhmärahalle on ollut vaikeaa löytää järkevää käyttöä.

Arvoisa puhemies! Aluevaltuutetut saivat viime vuonna kokouspalkkioita yhteensä yli 14 miljoonaa euroa, ja sen lisäksi oli matkakuluja ja ansionmenetyskorvauksia. Kuten edustaja Lehtinen esittelypuheenvuorossaan totesi, saavat eduskuntapuolueet puoluetukea yli 34 miljoonaa euroa vuodessa. Mielestäni onkin täysin aiheellista kysyä, onko tämä ryhmäraha lainkaan tarpeellinen.

Arvoisa puhemies! Sekä valtiontalous että erityisesti hyvinvointialueiden talous ovat pahoin alijäämäisiä. Esimerkiksi Pirkanmaalla, joka on Suomen suurin hyvinvointialue, alijäämä oli viime vuonna yli 136 miljoonaa euroa, eikä muillakaan hyvinvointialueilla järin hyvin mene. Kuten viime vaalikaudella sote-lainsäädäntöä uudistettaessa oli arvattavissa, ei hallitus osannut varautua, silloinen hallitus, sote-menojen nopeaan kasvuun vaan päätti runnoa läpi sote-uudistuksen hallintorakenne edellä. Perussuomalaiset nostivat tuol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

loin muun opposition tavoin esille epäkohtia, mutta nämä huolestimme sivuutettiin ja uudistus tehtiin.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistuksen suhteen kelloa ei voida enää kääntää takaisin. Uudistus on tehty, ja sen kanssa on eletävä, mutta siitä huolimatta nyt on oikea hetki lakkauttaa tämä niin sanottu demokratiaraha ja käyttää hyvinvointialueille liikenevät taloudelliset resurssit palvelutarpeen kattamiseen ja hoidon kehittämiseen. Kyse on paitsi taloudellisesta niin myös periaatteellisesti tärkeästä asiasta.

Arvoisa puhemies! Toivonkin edustaja Lehtisen lakialoitteelle menestystä ja siinä esitellyllä tavalla ryhmärahan lakkauttamista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Niemi.

16.38 Veijo Niemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Pirkanmaan aluevaltuutettuna olen todella tyytyväinen tästä edustaja Lehtisen tekemästä aloitteesta, missä lopettaisimme mielestäni turhan demokratiarahan maksamisen eri puolueille. Omassa puolueessani Pirkanmaan perussuomalaisissa meillä on kahdeksan aluevaltuutettua, ja me olemme jo tehneet päätöksen, että me emme vastaanota tätä 5 000 euron aluevaltuutettukohtaista rahaa elikkä 40 000:ta euroa. Katsomme, että on huomattavan paljon tärkeämpää saada ihmisille palveluja kuin se, että jaetaan tällaista demokratiarahaa, ja katsomme tässä tilanteessa, kun Pirkanmaakin on 136 miljoonaa miinuksella, että tähän budjettitilanteeseen on paljon tärkeämpää tämäkin raha saada. Jos se saadaan kaikilta puolueilta pois, niin summahan on huomattavasti suurempi sillä kohtaa. Erittäin hyvä lakialoite. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen

16.39 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Lehtistä tästä erinomaisesta lakialoitteesta.

Hyvinvointialueet ovat todella tiukassa taloudellisessa tilanteessa ympäri Suomenniemä. Oikeastaan tässä on kyse siitä, mikä on hyvinvointialueen tehtävä. Sen tehtävä ei ole maksaa makkaragrillejä, mainoksia eikä muitakaan kampanjamateriaaleja puolueille. Tämä raha on käytännössä puoluetukea, ja puolueiden tukeminen ei ole hyvinvointialueiden tehtävä. Hyvinvointialueiden tehtävä on edistää terveyttä ja hoitaa sairaita.

Suomalaisten hyvinvointi ei lisäännä tällä ryhmärahalla, eivätkä sairast sen avulla parane. Tästä rahasta ja ryhmärahain luomisesta vastaavia keskustalaisia ei salissa juuri näy — yksi rohkea keskustalainen ja yksi rohkea sosiaalidemokraatti.

Itse toimin Lapin hyvinvointialueen perussuomalaisten valtuustoryhmän puheenjohtajana. Me emme ole nostaneet senttiäkään ryhmärahaa emmekä tule sitä nostamaan tästä edespäinkään. Olen hyvin ylpeä tästä päätöksestä. Vaikka kyse on vain pienestä rahasta hyvinvointialueiden budjettien näkökulmasta, kyse on periaatteesta ja siitä, että pienistä puoroista syntyy suuria jokia.

Kannatan lämpimästi tätä lakialoitetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

16.41 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä lakialoite laiksi hyvinvointialueesta annetun lain 27 §:n 2 momentin kumoamisesta. Kyse on semmoisesta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

aluevaltuustojen valtuustoryhmille valtuutettujen määrän mukaan maksamasta ryhmärahasta tai demokratiarahasta, ja sitä on mielestäni ihan älytöntä maksaa, koska se on käytännössä puoluetukeen verrattava asia. Se on mielestäni niin kuin piilopuoluetukea, ja mielestäni tällaista ei tulisi sallia ollenkaan. Sitä on aloitteen mukaan käytetty sihteerien palkkaamiseen, poliittiseen suunnitteliinaan, puolueiden toimistotilojen vuokriin ja erilaisiin pyhäpäivien tervehdyksiin sanomalehdissä. Nämä ovat kaikki aivan turhia, ja kun kaikki tietävät, millä tolalla näitten sairaaloiden tai terveysyhtymien talous on, niin silloin tällaista ryhmärahaa ei kuuluisi maksaa ollenkaan.

Itse kun olen tuolta Etelä-Pohjanmaalta, niin tiedän sen, että perussuomalaiset ovat yhdenä vuonna nostaneet tuon rahan, mutta palauttivat sen sitten, koska sitä ei saanut käytettyä oikein järkevästi mihinkään, ja muina vuosina he eivät ole sitä enää sitten nostaneet. Jos oikein olen ymmärtänyt, Etelä-Pohjanmaalla on ollut myös yhden hengen aluevaltuustoryhmä, joka on käyttänyt sitä niin sanotusti sihteerin palkkaamiseen palkkaamalla tämän aluevaltuutetun itsensä tähän tehtävään.

Tämä on semmoinen raha, josta olisi syytä luopua, ja kannatan lämpimästi tätä aloitetta ja toivon, että tämä etenee. Ei voi olla niin, että me aluevaltuustojen vähistä varoista jatkossa rahoitamme myöskin tämmöisiä keksittyjä ja teennäisiä tehtäviä, jotka sitten tekevät näitä puolueen tai eri puolueiden, tavallansa, ovatko ne aluetoimistojen tai muiden töitä, tai että sillä rahoitetaan näiden paikallistoimijoiden tilavuokria tai muita. [Puhemies koputtaa] Tämä pitää poistaa. Tämä on hyvä lakialoite. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

16.44 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet ovat pahasti alijäämisiä, kuten kaikki tiedämme. Alijäämät lasketaan sadoissa, ellei jopa jo tuhansissa, miljoonissa. Samaan aikaan, kun meillä toteutettiin tätä muutenkin kallista sote-uudistusta, sen kylkeen kyhättiin paitsi uusi hallinto myös uusi poliittinen rälssi palkkioineen ja puoluevevointineen ja sen lisäksi vielä tämä uusi ryhmärahoitus, ryhmäraha, jonka hinta lasketaan sekin miljoonissa euroissa koko Suomen tasolla. Tämän niin sanotun demokratiarahan pitäisi edistää jollain tavalla demokratian toteutumista ja demokraattista työtä sillä alueella, vaikka tosiasia on, että ryhmät eivät tosiasiallisesti tarvitse tällaisia rahoja. Ryhmillä, puolueilla, on alueilla vaikeuksia saada käytännössä tuhlettua tätä rahaa, jota käytännössä näille puolueille ja ryhmille lykätään sieltä hyvinvointialueen tasolta.

Tämä on ollut keskeisiä asioita, mitä perussuomalaiset ovat kritisoineet monilla hyvinvointialueilla, ja osalla hyvinvointialueista perussuomalaiset ovat kieltäytyneet vastaanottamasta ryhmärahaa ja palauttaneet sen siltä osin kuin sille ei ole löydetty tarvetta, mikä on ehdottoman hyvä asia. Mutta vielä parempi olisi se, että tämän julkisen, melko turhamaisen rahan vastaanottaminen ja toisaalta sen käyttäminen eivät perustuisi pelkästään vapaaehtoisuuteen ja hyvään tahtoon, mitä puolueilta ehkä löytyy, vaan että täältä lain ja eduskunnan tasolta säädettäisiin, että tällaista ryhmärahaa ei jaettaisi tai että ainakin sen kriteeristö olisi hyvin, hyvin paljon tiukempi kuin se tällä hetkellä on, ja että sen taso edes säädettäisiin kohtuullisemmalle tasolle kuin millä se tällä hetkellä on.

Muistan hyvin, että meillä Pirkanmaan hyvinvointialueen tasolla taisi suurin ryhmä, kokoomus, saada 100 000 euroa joka vuosi ryhmärahaa, SDP taisi liikkua 90 000:ssa ja perussuomalaiset omalla valtuutettujen määrällään taisivat saada 45 000 euroa vuodessa. Ja ne ovat kyllä semmoisia rahoja aluetasolla, että niitä ei saada käytettyä mihinkään järke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2024 vp

vään toimintaan siinä määrin kuin mitä sitä rahaa on käytössä. Siksi kannatan oikein lämpimästi ajatusta, että joko tätä rahaa, rahoitustasoa, hinattaisiin alaspäin, sen kriteeristöä tiukennettaisiin tai parhaimmillaan tästä ryhmärahasta kokonaan luovuttaisiin. Jos puhutaan siitä viestinnästä, jos puhutaan siitä läsnäolosta, niin näitä asioita on hyvin mahdollista jo tälläkin hetkellä toteuttaa ilman tuhansia ja kymmeniätuhansia, parhaimmillaan satojatuhansia, euroja puoluekohtaisesti jokaisella hyvinvointialueella. Se on täysin mahdollista, leikattavaa löytyy edelleen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Myönnän tässä keskustelussa vielä edustaja Ovaskalle puheenvuoron, ja mikäli sen jälkeen tulee puheenvuoroja, niin ne siirtyvät käytettäväksi muiden asiakohtien jälkeen. — Edustaja Ovaska.

16.48 **Jouni Ovaska kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä on hyvää keskustelua käyty. Muistan, kun aikoinaan aloitin kuntopoliitikon uran pienessä Hämeenkyrön kunnassa — tai ei se nyt niin pieni ole, 10 000 asukasta kuitenkin — siellä ei mitään ryhmärahoja ollut käytössä, ja sitten kun menin Tampereelle valtuustoon ja yhtäkkiä tulikin tällainen ryhmäraha, niin ihmettelin, mikä tämä systeemi oikein on. Totta kai sitä on Suomessa perusteltu aina sillä, että tämä on avoin tapa tukea puolueita, koska niissä maissa, joissa tällaisia vastaavia järjestelmiä ei ole, yleensä rahat kerätään epämääräisistä lähteistä ja siinä ei ole samanlaista läpinäkyvyyttä. Tätä käsittääkseni on käytetty perusteluna erityisesti suurissa kaupungeissa ja nyt varmasti myöskin hyvinvointialueilla.

Ymmärrän kyllä hyvin, että hyvinvointialue työllistää aika paljon valtuutettuja, ja siinä tarvitaan tukea ja toimintaa ehkä myös ulkopuoliselta sihteeriltä tai muilta valmistelijoilta. Mutta kyllä täytyy myös myöntää, että hiukan kateellisena katselen Pirkanmaalla, kun kokoomus ja SDP saavat järjestettyä niillä rahoilla massiivisia vaalikampanjoita verrattuna meihin pienempiin puolueisiin. En olisi tätä järjestelmää täysin romuttamassa, mutta katsoisin kuitenkin, mitä muutoksia tähän pystyy tekemään.

Mutta siitä, millä demokratiaan pystyttäisiin puuttumaan ja vielä tarkemmin katsomaan, mitä tuolla hyvinvointialueella tapahtuu, olen viime kaudella jättänyt aloitteen, ja ajattelin sen myös tällä kaudella nyt uudistaa, että lainsäädäntöön tulisi rajoitus siitä, että sama henkilö ei voi toimia kolmella hallinnon tasolla. Eli ei voi toimia kunnassa, hyvinvointialueella ja eduskunnassa, vaan on valittava maksimissaan se kaksi, missä toimii. Tulen tästä aloitteen jättämään, ja toivon siihen laajasti allekirjoituksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.